

OVERVINTRINGSSKADER PÅ ENG HAR ET KOMPLISERT ÅRSAKSFØRHOOLD

Av forsøksassistent Ivar L. Andersen.

Skader av «isbrann» på eng, beiter og plener er i vårt klima et betydelig problem. Blir jorda fylt med vann om høsten og vi får sterk teledannelse, er dette med og hindrer regn og smeltevann fra snøen i å få avløp gjennom jorda.

Får vi så vekslende vintervær med regn og sludd og kaldværsperioder innimellom fører dette til isdannelser over markene. Sterkt vannmettet jord er også ugunstig for planterøttenes ånding, noe som kan være uheldig i tilfelle langvarig snødekke. Når snødekket er tynt kan mindre regnmengder eller noen dagers mildvær føre til at det dannes snø- og issørpe. Blir det så kaldere igjen om kort tid vil det gjerne danne seg et islag over terrenget. Tar det noe lengre tid før issørpa fryser til blir det de helt flate områder og forsøkningsene i terrenget som isdekkes.

I de år isdannelsen skjer tidlig og plantedekket blir stående lenge under is, blir det gjerne størst skade. Kommer det barfrost eller strenge kuldeperioder med litt snø etter at isen er gått, vil skadene ofte forsterkes.

Forsøksassistent *Ivar L. Andersen* ved Statens forsøksgard Holt, Tromsø, har foretatt en rekke undersøkelser over is og vannskader på plantedekket i eng. Meldingen om undersøkelsen er tatt inn i hefte 4/1963 av «Forskning og forsøk i landbruket».

I Tromsødistriktet var det i et tidsrom av 24 år meget store overvintringsskader i 8 av disse årene. 6 av årene ga merkbare skader, og noe av dette skyldtes frost om våren i tillegg til isdannelser om vinteren. Stabilt vinterklima var det i 10 av disse 24 årene, og da ble overvintringa god. Enkelte år var det barfrost eller kulde med litt snø om våren, men når plantedekket ikke var vesentlig svekket fra tidligere under overvintringa, gikk det bra likevel.

Terrengforholdene er viktige i forbindelse med overvintringsskader på eng, selv små forsøkninger og traktorspor har forårsaket totalskade. Best mulig planering, utjevning av åkerreiner og fjerning av avløpshindringer er meget viktig i denne forbindelse.

Det finnes eksempler på at opptil 10 prosent av engarealet kan bli totalskadd på grunn av trykk og sliring fra traktorhjulene. Vann og is blir stående i hjulsporene, og teledannelsen blir større.

Høstbeiting på timoteieng reduserer plantenes dekningsgrad. En del observasjoner viser at plantetettheten ved sterk høstbeiting reduseres til under det halve.

Overvintringsforsøk med ulike timoteistammer under isdekke fra 3—5 måneder har vist at de nord-norske stammene Engmo og Bodin har klart seg best.